

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ZALESZANACH W ROKU 2016

Podstawa prawna: Art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r.
o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.)

1. WSTĘP - OKREŚLENIE PRZEDMIOTU DZIAŁALNOŚCI

Celem niniejszego sprawozdania jest przedstawienie zadań realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanach oraz ich znaczenia dla funkcjonowania społeczności lokalnej gminy. Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Podstawowymi przesłankami do uzyskania przez osoby i rodziny wsparcia w ramach pomocy społecznej jest znalezienie się w trudnej sytuacji życiowej i niemożność jej pokonania mimo uprzedniego wykorzystania własnych środków, możliwości i uprawnień. Trudna sytuacja życiowa to w szczególności zaistnienie jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, przy uwzględnieniu kryterium dochodowego określonego w art. 8 niniejszej ustawy. Pomocy na zasadach określonych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej choroby,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- przemocy w rodzinie,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej,

Zadania pomocy społecznej określone są w szczególności w Statucie Ośrodka, a także ustawach oraz aktach wykonawczych ustaw. W 2016 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanach realizował zadania wynikające w głównej mierze z:

- 1) ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016r. poz. 930 ze zm.);
- 2) ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 ze zm.);
- 3) ustawy z dnia 7 września o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 489 ze zm.);
- 4) ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) ;
- 5) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. D. U. z 2017 r. poz. 697 ze zm.);
- 6) ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz.1943 ze zm.);
- 7) ustawy z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 785 ze zm.);
- 8) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1793 ze zm.).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanych w 2016 r. realizował zadania własne oraz zlecone z zakresu administracji rządowej.

• **Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należą:**

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki

nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;

- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
 - 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
 - 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
 - 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
 - 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.
- **Zgodnie z art. 18 ustawy o pomocy społecznej do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należą:**
 - 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiołową lub ekologiczną;

- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

2. KADRA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust. 18 ustawy o pomocy społecznej.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej w Zaleszanych zatrudnieni byli następujący pracownicy:

Struktura zatrudnienie pracowników OPS w Zaleszanych na dzień 31.12.2016 r.

Ośrodek Pomocy Społecznej	2016 rok
1. Kierownik	1
2. Główny księgowy	1
3. Asystent rodziny	1
4. Pracownicy socjalni	5
5. Pracownicy świadczeń rodzinnych	2
6. Pracownicy świadczący usługi opiekuńcze	5
7. Pracownicy świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2 (w tym 1 umowa cywilnoprawna)
8. Pozostali pracownicy: - informatyk (umowa cywilnoprawna)	5

- specjalista bhp p.p.o.ż. (umowa cywilnoprawna) - doręczyciel korespondencji (umowa cywilnoprawna) - pomoc administracyjna w ramach prac interwencyjnych- 2 os.	

Zgodnie z art. 110 ust. 11 w/w ustawy OPS zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku - jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących., nie mniej jednak niż trzech pracowników w gminie. W 2016 r. OPS Zaleszany zatrudniał 5 pracowników socjalnych. Biorąc pod uwagę powyższy zapis ustawy, liczbę mieszkańców gminy tj. **10.866** osób oraz liczbę rodzin, osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną-**245** przypadających na 5 pracowników socjalnych, Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanych spełniał niniejsze kryterium.

Nadal ważnym zadaniem realizowanym przez OPS jest zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w środowisku przez 5 opiekunek usług zwykłych, jedną opiekunkę specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także opiekunkę zatrudnioną na umowę zlecenie dla dzieci z zaburzeniami rozwoju.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanych zatrudnia także od miesiąca maja 2014 r. asystenta rodziny, który świadczył wsparcie dla **4** rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

3. BUDŻET OŚRODKA

Budżet Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaleszanych za 2016 r.– ogółem

Plan: **12 834 878,20 złotych**
99,63% w tym:

Wykonanie: **12 787 274,73 złotych**

w tym zadania zlecone: **10 632 878,00 zł**

w tym zadania zlecone: **10 619 124,44 zł**

Wzorem lat ubiegłych wydatki Ośrodka w roku 2016 finansowane były ze środków własnych (budżetu gminy) oraz środków pochodzących z dotacji (budżetu państwa).

3.1. Utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaleszanych

Wykonanie: **574 311,33 zł**

Pozostałe wydatki stanowią przede wszystkim: opłaty pocztowe i telekomunikacyjne, opłatę za zużycie energii, gazu, zakup materiałów biurowych, prasy, delegacje. Wydatki te obejmują również zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, który wynosi – 7 839,83 zł

3. 2. Zasilki stałe

Wykonanie: **363 083,37 zł**

Zasiłek stały przysługuje osobie samotnej lub osobie w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub osobie pozostającej w rodzinie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30,00 zł miesięcznie i wyższa niż 604,00 zł.

Kryterium dochodowe uprawniające do świadczenia to:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 634 zł,
- dla osoby w rodzinie – 514 zł.

Zasiłek stały pobierało 65 osób w tym:

- 47 osoby samotne
- 18 osób w rodzinie

Kwota uzyskana na wypłatę zasiłków stałych w całości finansowana była z budżetu państwa - dotacja Wojewody.

3.3 Ośrodek Pomocy Społecznej opłacał także składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne. Ośrodek opłacał składki za 131 osób uprawnionych do pobierania zasiłku stałego, świadczenia pielęgnacyjnego, zasiłku dla opiekuna oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego w łącznej kwocie: **81 915,61 zł** (w tym **51 413,34 zł** w ramach zadań zleconych – dotacja Wojewody).

3. 4. Zasiłki okresowe

Wykonanie: **206 230,80 zł**

Zasiłek okresowy przysługuje przede wszystkim z tytułu długotrwałej choroby, niepełnosprawności, bezrobocia, możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego przy spełnianiu kryterium dochodowego. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50 % różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej/rodziny, a dochodem tej osoby/rodzin.

Kryterium dochodowe uprawniające do świadczenia to:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 634 zł,
- dla osoby w rodzinie – 514 zł.

Zasiłek okresowy został przyznany dla **69** rodzin w tym z tytułu:

- bezrobocia dla **65** rodzin,
- długotrwałej choroby dla **3** rodzin,
- niepełnosprawności dla **1** rodziny.

Kwota uzyskana na wypłatę zasiłków okresowych w całości finansowana była z budżetu państwa - dotacja Wojewody.

3. 5. Zasiłki celowe

Wykonanie: **86 895,45 zł**

Zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym jest wypłata zasiłków celowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, sprawienie pogrzebu. Pomoc w zakresie zasiłków celowych oraz zasiłków celowych specjalnych udzielna była na konkretne, uzasadnione potrzeby zgłaszane przez klientów, a także z urzędu. Pomoc udzielona była m.in. na bieżące potrzeby tj. leki, opłaty rachunków, odzież, dojazdy do PUP, zakup środków czystości, opału itp.. Tą formą pomocy zostało objętych **139** rodzin, w tym **27** rodzin uzyskało pomoc w ramach zasiłków celowych specjalnych.

Kryterium dochodowe uprawniające do świadczenia to:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 634 zł,
- dla osoby w rodzinie – 514 zł.

3. 6. „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Wykonanie: 193 925,16 zł

Od 2014 r. realizowany jest program przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 221 z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020.

Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 w/w ustawy. Ze środków przekazanych gminom z Programu udziela się wsparcia w szczególności:

- 1) dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- 2) uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- 3) osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Kryterium dochodowe uprawniające do świadczenia to:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 951 zł,
- dla osoby w rodzinie – 771 zł.

Kwota jaka została wydatkowana na ten cel w 2016 roku wyniosła **189 602,48 zł** z czego:

- z budżetu gminy **75 840,99 zł** (40 % całości zadania),
- z budżetu państwa (Wojewody) **113 761,49 zł** (60 % całości zadania)

W ramach programu w trakcie roku sprawozdawczego dożywianych było łącznie **106 osób** uczęszczających do szkół i przedszkoli na terenie Gminy Zaleszany oraz uczęszczających do szkół średnich zlokalizowanych poza terenem gminy.

Ponadto **252 osoby** skorzystały z pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. W związku z ryzykiem marnotrawienia środków przez niektóre osoby

korzystające systemu pomocy społecznej 27 osobom przyznane zostało świadczenie rzeczowe w postaci artykułów spożywczych w miejscowych sklepach.

3.7. Karta Dużej Rodziny

Wykonanie: **239,86 zł**

Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat.

Dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, po osiągnięciu odpowiednio 18 lub 25 roku życia otrzymują Kartę na okres ważności orzeczenia. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

W ramach tego zadania Ośrodek wydał **458** Karty Dużej Rodziny dla **136** rodzin. W 2016 r. liczba zamówionych kart- **90**.

3.8. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Wykonanie: **262 729,42 zł**

w tym zadania zlecone: **41 592,35 zł w ramach zadań zleconych- dotacja Wojewody**

Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą zostać przyznane osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi przyznawane są także osobom w rodzinach, w których najbliżsi jej członkowie nie są w stanie zaspokoić potrzeb w zakresie opieki.

W ramach wykonywanych usług pomoc udzielona była w zakresie obsługi higieny osobistej i mieszkania, przynoszenie opału i rozpalania w piecu, załatwiania wizyt lekarskich i realizowanie recept oraz podawanie leków, a także przygotowywanie posiłków i dokonywanie zakupów artykułów spożywczych.

Usługi opiekuńcze świadczone były dla **35** osób, przez **5** opiekunek zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Koszt jednej godziny usług wynosi 15,50 zł.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla **9** osób w tym **5** dzieci. Przedmiotowe usługi świadczone były przez **2** opiekunki ze specjalistycznym przygotowaniem. Koszt jednej godziny usług wynosi 18,50 zł. Usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi znajdują się

w kategorii zadań zleconych i finansowane były w 100 % z budżetu państwa - dotacja Wojewody.

Wysokość odpłatności w % od kosztu usługi osoby samotnie gospodarującej oraz osoby w rodzinie jest ustalone według kryterium ustawy o pomocy społecznej tj. **634 zł osoba samotna lub 514 zł osoba w rodzinie.**

Osoba samotnie gospodarująca:

- **Do 100% (634,00 zł) - nieodpłatnie**

Osoba w rodzinie:

- **Do 100% (514,00 zł) - nieodpłatnie**

3.9. Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej

Wykonanie: **197 254,19 zł**

Osobie, która wymaga całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osoby te kierowane są do odpowiedniego typu domu jak najbliższej poprzedniego miejsca zamieszkania osoby kierowanej chyba, że wskazania są inne.

Ośrodek Pomocy Społecznej ponosił częściową odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej dla **10 osób.**

3.10. Piecza zastępcza

Wykonanie: **121 264,15 zł**

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 ze zm.), Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanych współfinansował pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinach zastępczych oraz rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego.

W 2016 roku Ośrodek ponosił odpłatność za pobyt 9 dzieci w placówce opiekuńczo

wychowawczej (Domu Dziecka w Stalowej Woli), oraz 1 dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo wychowawczej, a następnie w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia opiekuńczego. W związku z umieszczeniem dzieci po raz pierwszy w pieczy zastępczej poniesiono wydatki w wysokości 10 % całkowitych wydatków na opiekę i wychowanie dziecka zgodnie z art. 191ust. 9 w/w ustawy, drugi rok to 30 % całkowitych wydatków na opiekę i wychowanie dziecka a trzeci rok to już 50 % całkowitych wydatków za pobyt i opiekę.

3. 11. Wspieranie rodziny

Wykonanie: **40 497,14 zł**

W ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał 1 asystenta rodziny, który świadczył wsparcie dla 4 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu roli opiekuńczo-wychowawczej. Ośrodek Pomocy Społecznej pozyskał dotację na dofinansowanie kosztów związanych z zatrudnieniem i utrzymaniem stanowiska pracy asystenta rodziny.

3. 12. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Wykonanie: **2 502,79 zł**

Ośrodek realizował zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie powołany został Zespół Interdyscyplinarny, którego głównym celem jest nie tylko koordynowanie działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy ale także minimalizacja istniejącego już zjawiska przemocy. W skład Zespołu wchodzi odpowiednio pracownicy socjalni OPS, pedagodzy, służba zdrowia (pielęgniarki), funkcjonariusze policji, kuratorzy sądowi, członkowie GKRPA, a także przedstawiciel organizacji pozarządowej. W 2016 r. odbyło się łącznie 6 posiedzeń zespołu oraz 23 posiedzeń grup roboczych. W okresie sprawozdawczym w 28 przypadkach wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”.

3. 13. Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym

Wykonanie: **130 546,57 zł**

Pomoc materialna o charakterze socjalnym może być przyznawana uczniowi w formie stypendium szkolnego lub zasiłku socjalnego. Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji

opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Wysokość stypendium oraz zasiłku socjalnego uzależniona jest od wysokości świadczeń rodzinnych oraz Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Zaleszany, przyjętego uchwałą Rady Gminy Zaleszany.

Ustawowym terminem składania wniosku jest 15 września każdego roku. Po tym terminie wnioski mogą być składane w wyjątkowych sytuacjach określonych w wyżej wspomnianym Regulaminie. Wnioski składane są na rok szkolny i stypendia są wypłacane w dwóch transzach w I półroczu i w II półroczu szkolnym. Przyznawanie pomocy uczniom o charakterze socjalnym jest zadaniem z zakresu administracji rządowej dofinansowanym przez gminę w wysokości 20% wydatkowanych środków. W 2016 roku wysokość dotacji z budżetu państwa wyniosła **104 437,25 zł** natomiast środki własne gminy wyniosły **26 109,32 zł**.

W 2016 roku przyznano stypendia szkolne dla **123** uczniów.

3. 14. Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny

Wykonanie: **4 762 760,99 zł**

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaleszanych w 2016 r. realizowali zadania z zakresu świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

3.15.1. Zasiłki rodzinne - Ustawa o świadczeniach rodzinnych określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami;
- świadczenia opiekuńcze - zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka „becikowe”.

Prawo do zasiłków i dodatków do tego zasiłku przysługuje: rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka lub osobie uczącej się.

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dziecka. Zasiłek rodzinny przysługuje osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty **674 zł**. W przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o

umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty **764 zł**.

- Zasiłki rodzinny wraz z dodatkami wypłacono dla **583** osób **1 487 158,15 zł**

3.15.2. Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny wynosi 153,00 zł miesięcznie i przyznawany jest na czas ważności orzeczenia o niepełnosprawności **bez względu na posiadany dochód**.

- Zasiłki pielęgnacyjne wypłacano dla **389** osób **628 364,46 zł**

3.15.3. Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności - jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Świadczenie pielęgnacyjne przyznawane jest **bez względu na dochód rodziny** i wynosi ono obecnie **1.4006,00 zł** miesięcznie.

- Świadczenie pielęgnacyjne wypłacano dla **69** osób **983 726,70 zł**

3.15.4. Specjalny zasiłek opiekuńczy. Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, specjalny zasiłek opiekuńczy przysługiwał osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego

współdziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji (taki zapis ustawy obowiązywał do dnia 31-12-2014 r.). Zasiłek uzależniony jest od kryterium dochodowego tj. **764,00 zł na osobę**.

- Specjalny zasiłek opiekuńczy wypłacono dla **44 osób** **209 007,46 zł**

3.15.5. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka w 2016 r. przysługiwała matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka - jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekroczył **kwoty 1.922,00 zł**. Wniosek o wypłatę zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego - w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia. Zapomogę z tytułu urodzenia się żywego dziecka, przyznaje się jednorazowo w wysokości **1.000 zł** na jedno dziecko.

- Jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka wypłacono dla **88 osób** **86 000,00 zł**

3.15.6. Fundusz alimentacyjny - Zapis art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji. Świadczenia z FA przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności-bezterminowo. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza **kwoty 725,00 zł** w wysokości bieżąco zasądzonych alimentów, jednakże nie więcej niż **500,00 zł**.

- Świadczenie z funduszu alimentacyjnego wypłacono dla **61 osób** **354 528,26 zł**

3.15.7. Zasiłek dla opiekuna – Z kolei opiekunom dorosłych osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, którzy wskutek nowelizacji Ustawy o świadczeniach rodzinnych utraciły 1 lipca 2013 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego i jednocześnie nie spełniły kryterium dochodowego do otrzymania specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługiwał **zasiłek dla opiekuna osoby niepełnosprawnej**.

Tak jak specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna wynosi **520 zł miesięcznie, niezależnie od wysokości dochodów w rodzinie**.

- Zasiłek dla opiekuna wypłacono dla **52 osób** **271 128,10 zł**

3.15.8. Świadczenia rodzicielskie- przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Uprawnieni do pobierania tego świadczenia są między innymi bezrobotni (niezależnie od rejestracji lub nie w urzędzie pracy), studenci, rolnicy, a także wykonujący prace na podstawie umów cywilnoprawnych.

- Świadczenie rodzicielskie wypłacono dla 50 osób

312 864,20zł

3.15.9. Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze.

Opłacano składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za 121 osób

297 817,01 zł

Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z rozdziału świadczeń rodzinnych

3.15.10. Wydatki bieżące na realizację świadczeń rodzinnych (płace i pochodne, szkolenia, prowizje bankowe, druki, opłaty pocztowe itp.)

131 836,65 zł

3.16. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych - Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej do alimentów, łącznie z ustawowymi odsetkami. W tej sprawie wydawane są decyzje administracyjne zobowiązujące dłużnika do w/w zwrotu. Jeżeli dłużnik nie wywiązuje się z zobowiązań należności podlegają ściągnięciu w trybie przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Ponadto zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy w okresie, w którym osoba uprawniona otrzymuje świadczenia z funduszu alimentacyjnego, z kwoty uzyskanej z egzekucji od dłużnika alimentacyjnego organ prowadzący postępowanie egzekucyjne zaspokaja w pierwszej kolejności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy – do ich całkowitego zaspokojenia.

W roku 2016 r. dochody własne gminy z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego zwróconych przez dłużników alimentacyjnych wyniosły łącznie 7 520,48 zł

3.17. Świadczenie Wychowawcze

Wykonanie: **5. 763.117,90 zł (zadania zlecone)**

Od 01.04.2016 r. OPS Zaleszany realizuje Rządowy Program Rodzina 500 Plus.

Świadczenie wychowawcze otrzymywać mogą rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni dziecka. Świadczenie wychowawcze przysługują do ukończenia 18 roku życia dziecka.

Świadczenie wychowawcze na drugie i kolejne dziecko przysługuje niezależnie od dochodu.

Wsparcie na pierwsze dziecko rodzice otrzymają po spełnieniu **kryterium dochodowego 800 zł netto na osobę w rodzinie lub 1.200 zł netto na osobę w rodzinie**, w której wychowywane jest dziecko niepełnosprawne.

- Świadczenia wychowawcze wypłacono dla **1344** osób

5 671 782,50 zł

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaleszanych w roku sprawozdawczym w celu sprawnego rozwiązywania problemów swoich klientów systematycznie podejmowali współpracę z podmiotami tj.

- Policja;
- Prokuratura;
- Sąd;
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;
- Powiatowy Urząd Pracy;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej;
- Ośrodki Pomocy Społecznej

a także Służbą Zdrowia i innymi Urzędami, a także lokalną społecznością. Poza udzielaniem pomocy w formie tradycyjnej tj. świadczeń pieniężnych, pracownicy socjalni Ośrodka świadczyli tzw. pracę socjalną w ramach której udzielana jest pomoc w formie poradnictwa. Pracownicy ośrodka udzielali również pomocy i wsparcia w zakresie prawidłowego uzupełniania dokumentów o ustalenie kapitału początkowego w ZUS, ubiegania się o rentę, emeryturę, stopień niepełnosprawności etc.

W związku z możliwością poszerzenia działalności o nowe formy wsparcia Ośrodek Pomocy Społecznej w 2016 r. we współpracy z Urzędem Gminy w Zaleszanych oraz Powiatowym Urzędem Pracy w Stalowej Woli realizował tzw. prace społecznie-użyteczne. W ramach tych prac 9 osób z terenu gminy posiadających status osoby bezrobotnej bez prawa do zasiłku i korzystających ze wsparcia pomocy społecznej realizowało w wymiarze 10 godzin tygodniowo prace porządkowe na rzecz poszczególnych sołectw. Z osobami tymi podpisane

zostały kontrakty socjalne, które zobowiązywały je do wykonywania owych prac, zaś w sytuacji niewywiązywania się z postanowień kontraktu socjalnego, istniała uzasadniona podstawa do odmowy lub ograniczenia pomocy społecznej. Ta forma współpracy daje nowe możliwości aktywizowania osób systematycznie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, oraz wymagania od nich samodyscypliny oraz samoorganizacji w procesie poprawy swoich warunków życiowych. To także możliwość do zmiany myślenia klientów pomocy ukierunkowanego jedynie na korzystanie ze świadczeń pieniężnych.

W 2016 roku Ośrodek nadal współpracował z Ochotniczym Hufcem Pracy w Tarnobrzegu – Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w celu przeprowadzenia dla osób bezrobotnych i trwale korzystających z pomocy społecznej warsztatów z zakresu aktywnego poszukiwania pracy. Doradcy zawodowi prowadzili warsztaty w miejscowości Zaleszany, by nie obciążać klientów kosztami dojazdu. W warsztatach tych wzięło udział 7 osób. Podopieczni Ośrodka mogli także skorzystać z indywidualnych konsultacji z doradcami CiPKZ. Warsztaty miały charakter nieodpłatny.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanych współpracował z Centrum Edukacji i Pracy w Stalowej Woli (oddział WUP) w zakresie tworzenia dokumentów aplikacyjnych o pracę, a także przedstawienia technik autoprezentacji dla naszych klientów.

Ponadto Ośrodek kontynuował współpracę z przedstawicielem firmy SOLID SECIURITY z Rzeszowa, który systematycznie przedstawiał Ośrodkowi oferty pracy dla osób posiadających orzeczoną stopień niepełnosprawności. Pracownicy socjalni rozpropagowywali informacje wśród klientów o możliwości ubiegania się o pracę.

Ośrodek pomagał wolontariuszom w dotarciu do rodzin najbardziej potrzebujących w ramach akcji „Szlachetna Paczka”. Dzięki tej akcji kilka rodzin z terenu gminy otrzymało wsparcie w postaci prezentów rzeczowych zasponsorowanych przez anonimowych darczyńców.

W dniu 30.08.2016 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanych podpisał umowę ze Stowarzyszeniem Tarnobrzeskim Bank Żywności jako Organizacją Partnerską na dystrybucję żywności dla mieszkańców Gminy Zaleszany w ramach POPŻ Podprogram 2016-2017. Pracownicy socjalni kwalifikowali rodziny, osoby do pomocy żywnościowej na zasadach określonych w programie, tj. z pomocy żywnościowej w ramach POPŻ mogły skorzystać osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art.7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza **150% kryterium dochodowe** w 2016 r. a od 2017 r. **200% kryterium dochodowego**. Od września 2016 r. do maja 2017 r. żywność była wydawana przez pracowników socjalnych w Domie Ludowym w Skowierzynie. W zakresie dystrybucji żywności, w przeciągu trwania programu było do dyspozycji 13 artykułów żywnościowych. Miesięcznie skorzystało z pomocy żywnościowej 450 mieszkańców Gminy Zaleszany. Oprócz wsparcia OPS Zaleszany prowadził działania towarzyszące, nie objęte dofinansowaniem z FEAD, tj. zrealizowanie bezpłatnego warsztatu mającego na celu wzmacnianie samodzielności i kompetencji osób najbardziej potrzebujących w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, podnoszenie wiedzy na temat zdrowego żywienia.

W 2016 r. prowadzone były działania integrujące społeczność lokalną poprzez zorganizowanie Spotkania Wielkanocnego, przygotowania Noworocznego Spotkania

Oplatkowego (05.01.2017 r.). Pracownicy OPS Zaleszany razem z Wójtem Gminy Zaleszany pragną wpisać tego typu spotkania, związane z obchodzeniem świąt, w stały kalendarz imprez integrujących mieszkańców Gminy Zaleszany.

Warto także podkreślić że pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczą w różnego rodzaju formach podnoszenia kwalifikacji w szczególności w szkoleniach, konferencjach czy warsztatach oferowanych przez zakład pracy czy inne instytucje funkcjonujące w sferze szeroko rozumianej pomocy społecznej.

Jeszcze niedawno istotnym problemem Ośrodka wymagającym uwagi była baza lokalowa niedostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zarówno pracownicy socjalni jak i pracownicy świadczeń rodzinnych wykonują swoje obowiązki na 1 piętrze (obecnie pracownicy socjalni przejściowo w sali narad Gminy Zaleszany) , jednak budynki te nie są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Niejednokrotnie osoby starsze, schorowane, czy niedołążne mają problem z wejściem na pierwszy poziom.

Innym istotnym problemem jest brak zaplecza socjalnego dla pracowników oraz pomieszczenia do przyjmowania klientów indywidualnie. Niejednokrotnie osobom korzystającym z pomocy społecznej zależy na dyskretnej rozmowie z prowadzącym pracownikiem socjalnym o nurtujących problemach rodziny. Ponadto pracownicy niejednokrotnie przeprowadzają rozmowy z ofiarami i sprawcami przemocy, a to także wymaga odpowiednich warunków.

Gmina Zaleszany otrzymała na rozbudowę, przebudowę Ośrodka dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie i obecnie trwają prace remontowe (m.in. poprawa estetyki elewacji zewnętrznej oraz docieplenia budynku, przystosowanie budynku do osób niepełnosprawnych), które mają być realizowane do października 2017 r.